Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 16. januarja 2024*

„Predhodno odločanje – Območje svobode, varnosti in pravice – Skupna politika na področju azila – Direktiva 2011/95/EU – Pogoji za upravičenost do statusa begunca – Člen 2(d) – Razlogi za preganjanje – ‚Pripadnost določeni družbeni skupini‘ – Člen 10(1)(d) – Dejanja preganjanja – Člen 9(1) in (2) – Povezava med razlogi za preganjanje in dejanji preganjanja ali med razlogi za preganjanje in odsotnostjo zaščite pred takšnimi dejanji – Člen 9(3) – Nedržavni subjekti – Člen 6(c) – Pogoji za priznanje subsidiarne zaščite – Člen 2(f) – ‚Resna škoda‘ – Člen 15(a) in (b) – Obravnavanje prošenj za mednarodno zaščito za namene priznanja statusa begunca ali statusa subsidiarne zaščite – Člen 4 – Nasilje nad ženskami zaradi spola – Nasilje v družini – Grožnja ‚zločina iz časti‘“

V zadevi C-621/21,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Administrativen sad Sofia-grad (upravno sodišče mesta Sofija, Bolgarija) z odločbo z dne 29. septembra 2021, ki je na Sodišče prispela 6. oktobra 2021, v postopku

WS

proti

Intervyuirasht organ na Darzhavna agentsia za bezhantsite pri Ministerskia savet,

ob udeležbi

Predstavitelstvo na Varhovnia komisar na Organizatsiyata na obedinenite natsii za bezhantsite v Bulgaria,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik, L. Bay Larsen, podpredsednik, K. Jürimäe, predsednica senata, C. Lycourgos, E. Regan, F. Biltgen in N. Piçarra (poročevalec), predsedniki senatov, M. Safjan, S. Rodin, P. G. Xuereb, sodniki, I. Ziemele, sodnica, J. Passer, D. Gratsias, sodnika, M. L. Arastey Sahún, sodnica, in M. Gavalec, sodnik,

generalni pravobranilec: J. Richard de la Tour,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

* Jezik postopka: bolgarščina.

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za WS V. B. Ilareva, advokat,

– za Predstavitelstvo na Varhovnia komisar na Organizatsiyata na obedinenite natsii za bezhantsite v Bulgaria M. Demetriou, J. MacLeod, BL, in C. F. Kroes, advocaat,

– za nemško vlado J. Möller in R. Kanitz, agenta,

– za francosko vlado A.-L. Desjonquères in J. Illouz, agenta,

– za Evropsko komisijo A. Azéma in I. Zaloguin, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 20. aprila 2023

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago uvodne izjave 17, člena 6(c), člena 9(2)(a) in (f), člena 9(3), člena 10(1)(d) ter člena 15(a) in (b) Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (UL 2011, L 337, str. 9).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med WS in Intervyuirasht organ na Darzhavna agentsia za bezhantsite pri Ministerskia savet (urad za zaslišanje državne agencije za begunce pri svetu ministrov) (v nadaljevanju: DAB) zaradi odločbe o zavrnitvi začetka postopka za priznanje mednarodne zaščite na podlagi naknadne prošnje WS.

Pravni okvir

Mednarodno pravo

Ženevska konvencija

3 V skladu s členom 1(A)(2), Konvencije o statusu beguncev, ki je bila podpisana v Ženevi 28. julija 1951 (*Recueil des traités des Nations unies*, zvezek 189, str. 150, št. 2545 (1954)), ki je začela veljati 22. aprila 1954 in je bila dopolnjena s Protokolom o statusu beguncev, ki je bil sklenjen 31. januarja 1967 v New Yorku in je začel veljati 4. oktobra 1967 (v nadaljevanju: Ženevska konvencija), se „[z]a namene te Konvencije […] izraz ‚begunec' uporablja za vsako osebo […] ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem, osnovanem na rasi, veri, narodni

pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenemu političnemu prepričanju, nahaja zunaj države, katere državljan je, in ne more ali zaradi takšnega strahu noče uživati zaščite te države“.

CEDAW

4 V skladu s členom 1 Konvencije o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk (v nadaljevanju: CEDAW), ki jo je sprejela Generalna skupščina Združenih narodov 18. decembra 1979 in je začela veljati 3. septembra 1981 (*Recueil des traités des Nations unies*, zvezek 1249, št. I-20378, str. 13) in katere pogodbenice so vse države članice, „[z]a namene te Konvencije izraz , diskriminacija žensk‘ označuje vsakršno razlikovanje, izključevanje ali omejevanje na podlagi spola, katerega posledica ali namen je ogroziti ali onemogočiti ženskam priznavanje, uresničevanje ali uveljavljanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin ne glede na njihov zakonski stan, na podlagi enakosti moških in žensk, na političnem, ekonomskem, socialnem, kulturnem in državljanskem ali kateremkoli drugem področju.“

Istanbulska konvencija

5 Člen 2 Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima, sklenjene 11. maja 2011 v Istanbulu, ki jo je Evropska unija podpisala 13. junija 2017 in je bila v njenem imenu odobrena s Sklepom Sveta (EU) 2023/1076 z dne 1. junija 2023 (UL 2023, L 143 I, str. 4) (v nadaljevanju: Istanbulska konvencija) ter je za Unijo začela veljati 1. oktobra 2023, določa:

„1. Ta konvencija se uporablja za vse oblike nasilja nad ženskami, vključno z nasiljem v družini, ki nesorazmerno prizadeva ženske.

2. Pogodbenice se spodbuja k uporabi te konvencije za vse žrtve nasilja v družini. Pri izvajanju določb te konvencije pogodbenice posebno pozornost namenjajo ženskam, ki so žrtve nasilja zaradi spola.

[…]“

6 Člen 60 te konvencije, naslovljen „Prošnje za azil zaradi spola“, določa:

„1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se nasilje nad ženskami zaradi spola lahko prizna kot oblika pregona v pomenu drugega odstavka točke A 1. člena [Ženevske Konvencije] in kot oblika resne škode, ki omogoča dopolnilno/pomožno zaščito.

2. Pogodbenice zagotovijo, da se vsaka okoliščina navedene konvencije razlaga z vidika spola in da kadar bi do pregona prišlo zaradi ene ali več teh okoliščin, prosilcu prizna status begunca v skladu z ustreznimi veljavnimi instrumenti.

[…]“

Pravo Unije

7 V uvodnih izjavah 4, 10, 12, 17, 29, 30 in 34 Direktive 2011/95 je navedeno:

„(4) Ženevska konvencija in Protokol predstavljata temelja mednarodne pravne ureditve za zaščito beguncev.

[…]

(10) […] je na tej stopnji primerno potrditi načela, iz katerih izhaja Direktiva [Sveta] 2004/83/ES [z dne 29. aprila 2004 o minimalnih standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali apatridi, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 7, str. 96)], in si prizadevati za višjo raven približevanja pravil o priznavanju in vsebini mednarodne zaščite na podlagi višjih standardov.

[…]

(12) Glavni cilj te direktive je po eni strani zagotoviti, da države članice uporabljajo skupna merila za ugotavljanje, katere osebe resnično potrebujejo mednarodno zaščito, po drugi strani pa zagotoviti, da je v vseh državah članicah navedenim osebam na voljo minimalna raven ugodnosti.

[…]

(17) Pri obravnavanju oseb, ki sodijo na področje uporabe te direktive, države članice zavezujejo obveznosti iz mednarodnih instrumentov, katerih pogodbenice so, še zlasti tistih, ki prepovedujejo diskriminacijo.

[…]

(29) Eden od pogojev, ki jih je treba izpolnjevati za pridobitev statusa begunca v smislu člena 1(A) Ženevske konvencije, je obstoj vzročne povezave med razlogi za preganjanje, in sicer rasno, versko ali nacionalno pripadnostjo, političnim prepričanjem ali pripadnostjo določeni družbeni skupini, ter dejanji preganjanja ali odsotnostjo zaščite pred takšnimi dejanji.

(30) Prav tako je treba uvesti skupni pojem ‚pripadnosti določeni družbeni skupini' kot razlog za preganjanje. Pri opredelitvi določene družbene skupine bi bilo treba ustrezno upoštevati vprašanja, povezana s spolom prosilca, vključno z vprašanji spolne identitete in spolne usmerjenosti, ki so lahko povezana z določenimi pravnimi tradicijami in običaji, ki vodijo na primer k pohabljanju spolovil, prisilni sterilizaciji ali prisilnemu splavu, če so ta vprašanja povezana s prosilčevim utemeljenim strahom pred preganjanjem.

[…]

(34) Treba je uvesti skupna merila, na podlagi katerih se prosilcem za mednarodno zaščito priznava upravičenost do subsidiarne zaščite. Ta merila bi morala izhajati iz mednarodnih obveznosti v okviru instrumentov o človekovih pravicah in praks na tem področju, ki obstajajo v državah članicah."

8 Člen 2(a), od (d) do (i) in (n) te direktive določa:

„V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

(a) ‚mednarodna zaščita‘ pomeni status begunca in status subsidiarne zaščite, kot sta opredeljena v točkah (e) in (g);

[…]

(d) ‚begunec‘ pomeni državljana tretje države, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rasne, verske, nacionalne pripadnosti, političnega prepričanja ali pripadnosti določeni družbeni skupini nahaja izven države, katere državljan je, in ne more ali zaradi tega strahu noče izkoristiti zaščite te države […];

(e) ‚status begunca‘ pomeni priznanje državljana tretje države ali osebe brez državljanstva kot begunca s strani države članice;

(f) ‚oseba, upravičena do subsidiarne zaščite‘ pomeni državljana tretje države ali osebo brez državljanstva, ki ne izpolnjuje pogojev za begunca, a je bilo v zvezi z njim/njo izkazano, da obstajajo utemeljeni razlogi za prepričanje, da bi se zadevna oseba, če bi se vrnila v izvorno državo, ali v primeru osebe brez državljanstva v državo prejšnjega običajnega prebivališča, soočila z utemeljenim tveganjem, da utrpi resno škodo, kot je opredeljena v členu 15, in za katero se člen 17(1) in (2) ne uporablja in ki ne more ali zaradi takega tveganja noče izkoristiti zaščite te države;

(g) ‚status subsidiarne zaščite‘ pomeni priznanje državljana tretje države ali osebe brez državljanstva kot osebe, upravičene do subsidiarne zaščite, s strani države članice;

(h) ‚prošnja za mednarodno zaščito‘ pomeni prošnjo državljana tretje države ali osebe brez državljanstva za zaščito s strani države članice, ki se lahko razume kot prošnjo za status begunca ali status subsidiarne zaščite in ki ne zahteva izrecno druge vrste zaščite izven področja uporabe te direktive, za katero se lahko zaprosi posebej;

(i) ‚prosilec‘ pomeni državljana tretje države ali osebo brez državljanstva, ki je vložila prošnjo za mednarodno zaščito, v zvezi s katero še ni bila sprejeta dokončna odločitev;

[…]

(n) ‚izvorna država‘ pomeni državo ali države, katerih državljan je oseba, pri osebah brez državljanstva pa državo ali države prejšnjega običajnega prebivališča.“

9 Člen 4 te direktive, naslovljen „Obravnavanje dejstev in okoliščin“, ki je uvrščen v poglavje II navedene direktive z naslovom „Obravnavanje prošenj za mednarodno zaščito“, v odstavkih 3 in 4 določa:

„3. Obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito se izvede v vsakem posameznem primeru posebej in vključuje upoštevanje naslednjega:

(a) vsa ustrezna dejstva, ki se nanašajo na izvorno državo v času, ko se sprejme odločitev o prošnji, vključno z zakoni in predpisi izvorne države in načinom njihove uporabe;

(b) ustrezne izjave in dokumentacijo, ki jih predloži prosilec, vključno z informacijami o tem, ali je bil ali bi lahko bil prosilec podvržen preganjanju oziroma mu je bila ali bi mu lahko bila povzročena resna škoda;

(c) individualni položaj in osebne okoliščine prosilca, vključno z dejavniki, kot so poreklo, spol in starost, za oceno dejstva, ali bi na podlagi prosilčevih osebnih okoliščin dejanja, ki jim je prosilec izpostavljen ali bi jim bil lahko izpostavljen, pomenila preganjanje ali resno škodo;

[…]

4. Dejstvo, da je prosilec že bil podvržen preganjanju ali mu je že bila povzročena resna škoda ali se mu je s takšnim preganjanjem ali škodo neposredno grozilo, je resen znak prosilčevega utemeljenega strahu pred preganjanjem ali utemeljenega tveganja, da utrpi resno škodo, razen če obstajajo tehtni razlogi za prepričanje, da se takšno preganjanje ali resna škoda ne bo ponovila.“

10 Člen 6 iste direktive, naslovljen „Subjekti preganjanja ali resne škode“, določa:

„Subjekti preganjanja ali resne škode vključujejo:

(a) državo;

(b) stranke ali organizacije, ki nadzorujejo državo ali bistveni del ozemlja države;

(c) nedržavne subjekte, če je mogoče dokazati, da subjekti iz točk (a) in (b), vključno z mednarodnimi organizacijami, niso sposobni ali nočejo nuditi zaščite pred preganjanjem ali resno škodo, kot sta opredeljena v členu 7.“

11 Člen 7 Direktive 2011/95, naslovljen „Subjekti zaščite“, določa:

„1. Zaščito pred preganjanjem ali resno škodo lahko nudi le:

(a) država ali

(b) stranke ali organizacije, vključno z mednarodnimi organizacijami, ki nadzorujejo državo ali bistveni del ozemlja države,

če so pripravljene in sposobne zagotavljati zaščito v skladu z odstavkom 2.

2. Zaščita pred preganjanjem ali resno škodo mora biti dejanska in nezačasna. Takšna zaščita se načeloma nudi, kadar subjekti iz točk (a) in (b) odstavka 1 sprejmejo razumne ukrepe za preprečitev preganjanja ali resne škode, med drugim z vodenjem učinkovitega pravnega sistema za odkrivanje, pregon in kaznovanje dejanj, ki pomenijo preganjanje ali resno škodo, in ko ima prosilec dostop do takšne zaščite.

[…]“

12 Člen 9 te direktive, naslovljen „Dejanja preganjanja“, določa:

„1. Da se šteje za dejanje preganjanja v smislu člena 1(A) Ženevske konvencije, mora dejanje:

(a) biti dovolj resne narave ali dovolj ponavljajoče, da predstavlja hudo kršitev temeljnih človekovih pravic, zlasti pravic, od katerih odstopanja niso mogoča po členu 15(2) Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin[, podpisane 4. novembra 1950 v Rimu (v nadaljevanju: EKČP)], ali

(b) predstavljati akumulacijo različnih ukrepov, vključno s kršitvami človekovih pravic, ki je dovolj huda, da vpliva na posameznika na podoben način kot je omenjeno v točki (a).

2. Dejanja preganjanja, opredeljena v odstavku 1, imajo lahko med drugim naslednje oblike:

(a) dejanja fizičnega ali psihičnega nasilja, vključno z dejanji spolnega nasilja;

[…]

(f) dejanja, ki so povezana s spolom […]

3. Skladno s točko (d) člena 2 mora obstajati povezava med razlogi iz člena 10 in dejanji preganjanja, kot so določena v odstavku 1 tega člena, ali odsotnostjo zaščite pred temi dejanji.“

13 Člen 10 navedene direktive, naslovljen „Razlogi za preganjanje“, določa:

„1. Države članice pri ocenjevanju razlogov za preganjanje upoštevajo naslednje elemente:

[…]

(d) skupina šteje za določeno družbeno skupino zlasti v naslednjih primerih:

– kadar je članom te skupine skupna prirojena lastnost ali skupno poreklo, ki je nespremenljivo, ali značilnost ali prepričanje, ki je tako temeljnega pomena za identiteto ali zavedanje, da se osebe ne bi smelo prisiliti, naj se mu odreče, in

– kadar ima skupina v zadevni državi razločno identiteto, saj jo družba, ki jo obkroža, dojema kot različno.

V odvisnosti od okoliščin v izvorni državi lahko določena družbena skupina zajema skupino, ki temelji na skupni lastnosti spolne usmerjenosti. Spolne usmerjenosti se ne sme razumeti kot nečesa, kar vključuje dejanja, ki po nacionalnem pravu držav članic veljajo za kazniva. Vidike, povezane s spolom, vključno s spolno identiteto, je treba ustrezno upoštevati pri določanju pripadnosti določeni družbeni skupini ali opredelitvi značilnosti takšne skupine;

[…]

2. Pri ocenjevanju dejstva, ali ima prosilec utemeljen strah pred preganjanjem, ni pomembno, ali prosilec dejansko ima […] družbene […] značilnosti, ki se preganjajo, pod pogojem, da takšne značilnosti prosilcu pripisuje subjekt preganjanja.“

14 Člen 13 iste direktive, naslovljen „Priznanje statusa begunca“, določa:

„Države članice priznajo status begunca državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki izpolnjuje pogoje za begunca v skladu s poglavjema II in III.“

15 Člen 15 Direktive 2011/95, naslovljen „Resna škoda“, določa:

„Resna škoda zajema:

(a) smrtno kazen ali usmrtitev ali

(b) mučenje ali nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kazen prosilca v izvorni državi […]

[…].“

16 Člen 18 te direktive, naslovljen „Priznanje statusa subsidiarne zaščite“, določa:

„Države članice priznajo status subsidiarne zaščite državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki izpolnjuje pogoje za subsidiarno zaščito v skladu s poglavjema II in V.“

Bolgarsko pravo

17 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da so s členom 8(1), od (3) do (5) in (7) Zakon za ubezhishteto i bezhantsite (zakon o azilu in beguncih, v nadaljevanju: ZUB) v bolgarski pravni red preneseni člen 2(d) ter členi 6, 7 in 9 Direktive 2011/95 ter da je s členom 9(1) tega zakona prenesen člen 15 te direktive.

18 V odstavku 1, točka 5, dopolnilnih določb k ZUB v različici, ki velja od 16. oktobra 2015 (DV št. 80 iz leta 2015), je pojasnjeno, da so „[p]ojmi ‚rasa, veroizpoved, nacionalna pripadnost, določena družbena skupina in politično mnenje ali prepričanje‘ pojmi v smislu [Ženevske konvencije] in člena 10(1) Direktive [2011/95]“.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

19 WS je turška državljanka kurdske etnične skupine, sunitska muslimanska in razvezana. V Bolgarijo je zakonito prispela junija 2018. Nato se je pridružila družinskemu članu v Berlinu (Nemčija), kjer je vložila prošnjo za mednarodno zaščito. Bolgarski organi so z odločbo agencije DAB z dne 28. februarja 2019, sprejeto na podlagi prošnje nemških organov, WS ponovno sprejeli zaradi obravnavanja njene prošnje za mednarodno zaščito.

20 WS je na treh zaslišanjih, ki jih je oktobra 2019 opravila agencija DAB, izjavila, da je bila pri šestnajstih letih prisiljena v sklenitev zakonske zveze in da je imela tri hčere. Mož naj bi jo med njunim zakonskim življenjem pretepal, pri čemer ji njena biološka družina, ki se je zavedala tega položaja, ni pomagala. WS naj bi septembra 2016 pobegnila iz skupnega bivališča, leta 2017 sklenila versko zakonsko zvezo in maja 2018 v tej zakonski zvezi dobila sina. Potem ko je zapustila Turčijo, se je septembra 2018 uradno ločila od svojega prvega moža, in to kljub njegovemu nasprotovanju. Iz teh razlogov je izrazila bojazen, da bi jo njena družina ubila, če bi se vrnila v Turčijo.

21 WS je agenciji DAB predložila pravnomočno odločbo turškega civilnega sodišča o razvezi zakonske zveze in prijavo, ki jo je januarja 2017 pri državnem tožilstvu v Torbaliju (Turčija) vložila zoper svojega moža, svojo biološko družino in moževo družino, pri čemer so v zapisniku z dne 9. januarja 2017 navedena grozilna telefonska sporočila, ki naj bi ji jih pošiljal njen mož. Predložila je tudi odločbo turškega sodišča z dne 30. junija 2017, s katero je bila nameščena v hiši za ženske, ki so žrtve nasilja, v kateri pa naj se ne bi počutila varno.

22 Predsednik agencije DAB je z odločbo z dne 21. maja 2020 zavrnil prošnjo za mednarodno zaščito, ki jo je vložila WS, ker je menil, prvič, da razlogi, ki jih je ta navedla za odhod iz Turčije, zlasti nasilje v družini ali grožnje s smrtjo s strani njenega moža in članov njene biološke družine, naj ne bi bili upoštevni za priznanje tega statusa, ker jih ni mogoče povezati z nobenim od razlogov za preganjanje iz člena 8(1) ZUB. Poleg tega naj WS ne bi trdila, da je žrtev preganjanja zaradi svojega spola.

23 Drugič, predsednik agencije DAB je zavrnil priznanje statusa subsidiarne zaščite WS. Menil je, da ta ne izpolnjuje za to zahtevanih pogojev, ker „niti uradni organi niti določene skupine niso zoper prosilko sprejeli ukrepov, ki jih država ne more nadzorovati“, in ker je bila „žrtev kaznivih napadov, o katerih sploh ni obvestila policije ter glede katerih ni vložila prijave in […] je Turčijo zapustila zakonito“.

24 Administrativen sad Sofia grad (upravno sodišče mesta Sofija, Bolgarija) je s sodbo z dne 15. oktobra 2020, ki jo je 9. marca 2021 potrdilo Varhoven administrativen sad (vrhovno upravno sodišče, Bolgarija) in ki je postala pravnomočna, tožbo, ki jo je WS vložila zoper odločbo, omenjeno v točki 22 te sodbe, zavrnilo.

25 WS je 13. aprila 2021 na podlagi novih dokazov vložila naknadno prošnjo za mednarodno zaščito, v kateri se je sklicevala na utemeljen strah pred preganjanjem s strani nedržavnih subjektov zaradi njene pripadnosti „določeni družbeni skupini“, in sicer skupini žensk, ki so žrtve nasilja v družini, in žensk, ki bi lahko bile žrtve „zločinov iz časti“. Trdila je, da je turška država ne more braniti pred temi nedržavnimi subjekti in da bi bila zaradi vrnitve v Turčijo izpostavljena „zločinu iz časti“ ali prisilni poroki in s tem kršitvi členov 2 in 3 EKČP.

26 WS je v utemeljitev te prošnje kot nov dokaz predložila odločbo turškega kazenskega sodišča, s katero je bila njenemu nekdanjemu možu zaradi kaznivega dejanja grožnje, storjenega proti njej septembra 2016, izrečena petmesečna kazen odvzema prostosti. Ta kazen je bila pogojna s preizkusno dobo petih let ob upoštevanju neobstoja prejšnjih obsodb, osebnih lastnosti in sprejemanja navedene kazni. Navedeni prošnji je priložila članke iz časopisa *Deutsche Welle* iz leta 2021, ki poročajo o nasilnih umorih žensk v Turčiji. Poleg tega se je WS kot na novo okoliščino sklicevala na odstop Republike Turčije od Istanbulske konvencije marca 2021.

27 Agencija DAB je z odločbo z dne 5. maja 2021 zavrnila ponovno uvedbo postopka za priznanje mednarodne zaščite na podlagi naknadne prošnje WS, ker naj ta ne bi navedla nobenega pomembnega novega elementa v zvezi s svojim osebnim položajem ali izvorno državo. Agencija DAB je poudarila, da so turški organi WS večkrat pomagali in da so ji bili pripravljeni pomagati z vsemi zakonitimi sredstvi.

28 Predložitveno sodišče najprej pojasnjuje, da čeprav je bila naknadna prošnja za mednarodno zaščito, ki jo je vložila WS, zavržena kot nedopustna, je razlaga materialnih pogojev za priznanje mednarodne zaščite vseeno potrebna, da se mu omogoči ugotoviti, ali je WS predložila nove elemente ali ugotovitve, ki utemeljujejo priznanje take zaščite.

29 V zvezi s tem navaja, da Sodišče ni nikoli odločalo o vprašanjih, ki se postavljajo v tej zadevi, in sicer „v zvezi z nasiljem nad ženskami zaradi spola v obliki nasilja v družini in grožnje zločina iz časti kot razlogom za priznanje mednarodne zaščite“. To sodišče se sprašuje, ali je za ugotovitev, da ženska, ki je žrtev takega nasilja, pripada določeni družbeni skupini kot razlog za preganjanje iz člena 10(1)(d) Direktive 2011/95, biološki ali družbeni spol zadosten in ali so lahko dejanja preganjanja, vključno z nasiljem v družini, odločilna za ugotovitev opaznosti te skupine v družbi.

30 V tem kontekstu predložitveno sodišče najprej sprašuje, ali je treba za razlago te določbe in na podlagi uvodne izjave 17 Direktive 2011/95 upoštevati konvencijo CEDAW in Istanbulsko konvencijo, čeprav Republika Bolgarija ni pogodbenica zadnjenavedene konvencije.

31 To sodišče ugotavlja, da dejanja, našteta v členih od 34 do 40 Istanbulske konvencije, in sicer zlasti fizično ali spolno nasilje, prisilne poroke ali nadlegovanje, spadajo med dejanja nasilja nad ženskami na podlagi spola, ki so neizčrpno navedena v uvodni izjavi 30 Direktive 2011/95 in jih je mogoče opredeliti kot „dejanja preganjanja“ v smislu člena 9(2)(a) in (f) te direktive.

32 Dalje, predložitveno sodišče se sprašuje o razlagi člena 9(3) Direktive 2011/95, če dejanja preganjanja zaradi spola, ki imajo obliko nasilja v družini, izvajajo nedržavni subjekti v smislu člena 6(c) te direktive. Zlasti sprašuje, ali „povezava“, ki jo zahteva ta člen 9(3), predpostavlja, da nedržavni subjekti priznajo, da so dejanja preganjanja, ki jih storijo, odvisna od biološkega ali družbenega spola žrtev teh dejanj.

33 Nazadnje, če pripadnost „določeni družbeni skupini“ v smislu člena 10(1)(d) Direktive 2011/95 ženske, ki je žrtev nasilja v družini in bi lahko bila žrtev zločina iz časti, ne bi bila dokazana, predložitveno sodišče poudarja, da bi bilo WS mogoče vrniti v izvorno državo šele, ko se ugotovi, da je ta vrnitev ne bo izpostavila utemeljenemu tveganju, da utrpi „resno škodo“ v smislu člena 2(f) te direktive. V tem okviru zlasti sprašuje, ali grožnja „zločina iz časti“ pomeni utemeljeno tveganje resne škode iz člena 15(a) navedene direktive v povezavi s členom 2 EKČP ali člena 15(b) iste direktive v povezavi s členom 3 EKČP.

34 V teh okoliščinah je Administrativen sad Sofia-grad (upravno sodišče mesta Sofija) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali se v skladu z uvodno izjavo 17 Direktive [2011/95] definicije in opredelitve pojmov iz [CEDAW] in [Istanbulske konvencije] uporabljajo za opredelitev nasilja nad ženskami zaradi spola kot razloga za priznanje mednarodne zaščite na podlagi Ženevske konvencije in Direktive [2011/95] oziroma ali ima nasilje nad ženskami zaradi spola kot razlog za priznanje mednarodne zaščite na podlagi Direktive 2011/95 avtonomni pomen, ki je drugačen od tistega iz navedenih mednarodnih instrumentov?

2. Ali je, če se zatrjuje izvajanje nasilja nad ženskami zaradi spola, za ugotovitev pripadnosti določeni družbeni skupini kot razlog za preganjanje iz člena 10(1)(d) Direktive 2011/95 upošteven izključno biološki ali družbeni spol žrtve preganjanja (nasilje nad žensko zgolj zato, ker je ženska)[;] ali so lahko konkretne oblike/ukrepi/dejanja preganjanja, kot so navedeni na neizčrpnem seznamu v uvodni izjavi 30, odločilni za ‚opaznost skupine v družbi‘, to je njena razlikovalna lastnost, v odvisnosti od okoliščin v izvorni državi oziroma ali se lahko ta dejanja nanašajo le na dejanja preganjanja iz člena 9(2)(a) ali (f) Direktive 2011/95?

3. Ali je biološki ali družbeni spol, če oseba, ki prosi za zaščito, zatrjuje nasilje zaradi spola v obliki nasilja v družini, zadosten razlog za ugotovitev pripadnosti določeni družbeni skupini na podlagi člena 10(1)(d) Direktive 2011/95 ali je treba na podlagi dobesedne, na besedilu temelječe razlage člena 10(1)(d) Direktive [2011/95], v skladu s katero morata biti pogoja izpolnjena kumulativno, vidiki, povezani s spolom, pa alternativno, ugotoviti dodatno razlikovalno lastnost?

4. Ali je treba člen 9(3) Direktive 2011/95, če oseba, ki je vložila prošnjo, zatrjuje nasilje zaradi spola v obliki nasilja v družini, ki ga izvaja nedržavni subjekt preganjanja v smislu člena 6(c) Direktive 2011/95, razlagati tako, da za obstoj vzročne povezave zadostuje, da se ugotovi povezava med razlogi za preganjanje iz člena 10 in dejanji preganjanja v smislu [tega člena 9](1), ali je treba obvezno ugotoviti odsotnost zaščite pred zatrjevanim preganjanjem oziroma ali obstaja povezava v primerih, v katerih nedržavni subjekti preganjanja posameznih dejanj preganjanja/nasilja ne dojemajo kot dejanj zaradi spola?

5. Ali lahko dejanska grožnja zločina iz časti, če bi se zadevna oseba vrnila v izvorno državo, kadar so izpolnjeni ostali pogoji za to, utemelji priznanje subsidiarne zaščite na podlagi člena 15(a) Direktive 2011/95 v povezavi s členom 2 EKČP […] oziroma ali je treba to grožnjo opredeliti kot škodo na podlagi člena 15(b) [Direktive 2011/95] v povezavi s členom 3 EKČP, kot se to razlaga v sodni praksi Evropskega sodišča za človekove pravice na podlagi celovite presoje nevarnosti nadaljnjih dejanj nasilja zaradi spola, oziroma ali za priznanje te zaščite zadostuje, da oseba, ki je vložila prošnjo, subjektivno noče izkoristiti zaščite izvorne države?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo, drugo in tretje vprašanje

35 Predložitveno sodišče s prvimi tremi vprašanji, ki jih je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 10(1)(d) Direktive 2011/95 razlagati tako, da je mogoče glede na okoliščine v izvorni državi šteti, da ženske iz te države kot celota pripadajo „določeni družbeni skupini“, kar je „razlog za preganjanje“, ki lahko privede do priznanja statusa begunca, ali pa morajo zadevne ženske, da bi lahko pripadale taki skupini, imeti dodatno skupno značilnost.

36 Najprej, iz uvodnih izjav 4 in 12 Direktive 2011/95 je razvidno, da je Ženevska konvencija temelj mednarodne pravne ureditve za zaščito beguncev in da je bila ta direktiva sprejeta med drugim zato, da bi vse države članice uporabljale skupna merila za ugotavljanje, katere osebe resnično potrebujejo mednarodno zaščito (sodba z dne 19. novembra 2020, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Vojaški rok in azil), C-238/19, EU:C:2020:945, točka 19).

37 Določbe Direktive 2011/95 je treba torej razlagati ne le ob upoštevanju splošne sistematike in namena te direktive, ampak tudi ob spoštovanju Ženevske konvencije in drugih upoštevnih pogodb, na katere se sklicuje člen 78(1) PDEU. Med temi pogodbami so, kot je razvidno iz uvodne izjave 17 navedene direktive, tudi tiste, ki prepovedujejo diskriminacijo v zvezi z obravnavanjem oseb, ki spadajo na področje uporabe iste direktive (glej v tem smislu sodbi z dne 26. februarja 2015, Shepherd, C-472/13, EU:C:2015:117, točka 23, in z dne 19. novembra 2020, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Vojaški rok in azil), C-238/19, EU:C:2020:945, točka 20).

38 V tem kontekstu so glede na vlogo, ki jo ima Visoki komisariat Združenih narodov za begunce (UNHCR) v skladu z Ženevsko konvencijo, dokumenti, ki jih ta izda, posebej upoštevni (glej v tem smislu sodbi z dne 23. maja 2019, Bilali, C-720/17, EU:C:2019:448, točka 57, in z dne 12. januarja 2023, Migracijos departamentas (Razlogi za preganjanje na podlagi političnega prepričanja), C-280/21, EU:C:2023:13, točka 27).

39 V skladu s členom 2(d) Direktive 2011/95, ki povzema člen 1(A)(2) Ženevske konvencije, „begunec“ pomeni zlasti državljana tretje države, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rasne, verske, nacionalne pripadnosti, političnega prepričanja ali pripadnosti določeni družbeni skupini nahaja izven države, katere državljan je, in ne more ali zaradi tega strahu noče izkoristiti zaščite te države. V členu 10(1) te direktive so za vsakega od teh petih razlogov za preganjanje, ki lahko privedejo do priznanja statusa begunca, našteti elementi, ki jih morajo države članice upoštevati.

40 Kar zadeva, natančneje, razlog „pripadnosti določeni družbeni skupini“, iz tega člena 10(1)(d), prvi pododstavek, izhaja, da se skupina šteje za „določeno družbeno skupino“, če sta izpolnjena dva kumulativna pogoja. Prvič, člani zadevne skupine morajo imeti vsaj eno od naslednjih treh identifikacijskih značilnosti, in sicer „prirojeno lastnost“, „skupno poreklo, ki je nespremenljivo“, ali „značilnost ali prepričanje, ki je tako temeljnega pomena za identiteto ali zavedanje, da se osebe ne bi smelo prisiliti, naj se mu odreče“. Drugič, ta skupina mora imeti „razločno identiteto“ v izvorni državi, „saj jo družba, ki jo obkroža, dojema kot različno“.

41 Poleg tega je v drugem pododstavku navedenega člena 10(1)(d) med drugim pojasnjeno, da je treba „[v]idike, povezane s spolom, vključno s spolno identiteto, […] ustrezno upoštevati pri določanju pripadnosti določeni družbeni skupini ali opredelitvi značilnosti takšne skupine“. To določbo je treba razlagati ob upoštevanju uvodne izjave 30 Direktive 2011/95, v skladu s katero je lahko spolna identiteta povezana z nekaterimi pravnimi tradicijami ali običaji, ki vodijo na primer k pohabljanju spolovil, prisilni sterilizaciji ali prisilnemu splavu.

42 Poleg tega je v točki 30 Smernic UNHCR o mednarodni zaščiti št. 1 o preganjanju zaradi spola v okviru člena 1(A)(2) Ženevske konvencije v zvezi s pojmom „družbena skupina“, na katerega se nanaša ta konvencija in je opredeljen v členu 10(1)(d) Direktive 2011/95, pojasnjeno, da je „spol mogoče ustrezno vključiti v kategorijo družbene skupine, pri čemer so ženske jasen primer družbene celote, ki jo opredeljujejo prirojene in nespremenljive lastnosti in ki je pogosto obravnavana drugače kot moški. […] Njihove lastnosti jih opredeljujejo tudi kot skupino v družbi, ki je v nekaterih državah izpostavljena različnemu obravnavanju in različnim normam.“

43 Na vprašanja, ki jih je postavilo predložitveno sodišče, je treba odgovoriti ob upoštevanju teh uvodnih pojasnil.

44 Na prvem mestu, glede na dvome, ki jih je to predložitveno sodišče izrazilo v zvezi z upoštevnostjo konvencije CEDAW in Istanbulske konvencije za razlago člena 10(1)(d) Direktive 2011/95, je treba na eni strani pojasniti, da Unija sicer ni pogodbenica prve konvencije, vendar pa so to konvencijo ratificirale vse države članice. Konvencija CEDAW tako spada med upoštevne pogodbe iz člena 78(1) PDEU, v skladu s katerimi je treba razlagati to direktivo, zlasti njen člen 10(1)(d).

45 Poleg tega v skladu z uvodno izjavo 17 navedene direktive pri obravnavanju oseb, ki spadajo na področje uporabe te direktive, države članice zavezujejo obveznosti iz mednarodnih instrumentov, katerih pogodbenice so, še zlasti tistih, ki prepovedujejo diskriminacijo, vključno

s konvencijo CEDAW. Odbor za odpravo diskriminacije žensk, ki je odgovoren za nadzor nad izvajanjem konvencije CEDAW, je pojasnil, da ta konvencija krepi in dopolnjuje mednarodno ureditev pravne zaščite, ki se uporablja za ženske in dekleta, tudi v okviru, ki se nanaša na begunce.

46 Na drugi strani je treba v zvezi z Istanbulsko konvencijo, ki Unijo zavezuje od 1. oktobra 2023, poudariti, da so v tej konvenciji navedene obveznosti, ki spadajo na področje uporabe člena 78(2) PDEU, ki zakonodajalca Unije pooblašča za sprejetje ukrepov v zvezi s skupnim evropskim azilnim sistemom, kot je Direktiva 2011/95 (glej v tem smislu mnenje 1/19 (Istanbulska konvencija) z dne 6. oktobra 2021, EU:C:2021:832, točke 294, 302 in 303). Tako je navedena konvencija, kolikor se nanaša na azil in nevračanje, prav tako del upoštevnih pogodb iz člena 78(1) PDEU.

47 V teh okoliščinah je treba določbe te direktive, zlasti njen člen 10(1)(d), razlagati ob upoštevanju Istanbulske konvencije, čeprav nekatere države članice, vključno z Republiko Bolgarijo, te konvencije niso ratificirale.

48 V zvezi s tem je treba na eni strani poudariti, da odstavek 1 člena 60 Istanbulske konvencije določa, da je treba nasilje nad ženskami zaradi spola priznati kot obliko pregona v smislu člena 1(A)(2) Ženevske konvencije. Po drugi strani odstavek 2 tega člena 60 pogodbenicam nalaga, da zagotovijo, da se za vsakega od razlogov za preganjanje, določenih v Ženevski konvenciji, uporabi razlaga z vidika spola in da se, kadar bi do pregona prišlo zaradi enega ali več teh razlogov, prosilcu prizna status begunca.

49 Na drugem mestu, v zvezi s prvim pogojem za opredelitev „določene družbene skupine“ iz člena 10(1)(d), prvi pododstavek, Direktive 2011/95, na katerega je bilo opozorjeno v točki 40 te sodbe, in sicer, da ima ta skupina vsaj eno od treh identifikacijskih značilnosti, navedenih v tej določbi, je treba poudariti, da je ženski spol prirojena lastnost in zato zadostuje za izpolnitev tega pogoja.

50 To ne izključuje možnosti, da bi ženske, ki imajo dodatno skupno značilnost, kot je na primer druga prirojena lastnost, ali skupno poreklo, ki je nespremenljivo, kot je poseben družinski položaj, ali značilnost ali prepričanje, ki je tako temeljnega pomena za identiteto ali zavedanje, da se teh žensk ne bi smelo prisiliti, naj se mu odrečejo, lahko pripadale tudi „določeni družbeni skupini“ v smislu člena 10(1)(d) Direktive 2011/95.

51 Glede na podatke iz predložitvene odločbe je treba zlasti poudariti, da je to, da so se ženske izognile prisilni poroki ali da so poročene ženske zapustile svoje domove, mogoče šteti za „skupno poreklo, ki je nespremenljivo“ v smislu te določbe.

52 Na tretjem mestu, v zvezi z drugim pogojem za opredelitev „določene družbene skupine“, ki se nanaša na „razločno identiteto“ skupine v izvorni državi, je treba ugotoviti, da lahko družba, ki to skupino obkroža, ženske dojema različno in da se jim v tej družbi prizna razločna identiteta, zlasti zaradi družbenih, moralnih ali pravnih norm, ki veljajo v njihovi izvorni državi.

53 Ta drugi pogoj za opredelitev izpolnjujejo tudi ženske, ki imajo dodatno skupno značilnost, kot je ena od tistih, navedenih v točkah 50 in 51 te sodbe, kadar družba, ki jih obkroža, zaradi družbenih, moralnih ali pravnih norm, ki veljajo v njihovi izvorni državi, ženske zaradi te skupne značilnosti dojema kot različne.

54 V tem kontekstu je treba pojasniti, da mora zadevna država članica določiti, katera družba, ki obkroža družbeno skupino, je upoštevna za presojo obstoja te družbene skupine. Ta družba lahko sovpada s celotno tretjo izvorno državo prosilca za mednarodno zaščito ali pa je bolj omejena, na primer na del ozemlja ali prebivalstva te tretje države.

55 Na četrtem mestu, ker predložitveno sodišče Sodišče sprašuje, ali se lahko pri določanju razločne identitete „družbene skupine“ v smislu člena 10(1)(d) te direktive upoštevajo dejanja, kot so ta iz uvodne izjave 30 Direktive 2011/95, je treba pojasniti, da je treba pripadnost določeni družbeni skupini ugotoviti neodvisno od dejanj preganjanja v smislu člena 9 navedene direktive, katerih žrtve so lahko člani te skupine v izvorni državi.

56 Vendar je diskriminacija ali preganjanje oseb s skupno značilnostjo lahko upošteven dejavnik, kadar je treba za preveritev, ali je izpolnjen drugi pogoj za opredelitev družbene skupine iz člena 10(1)(d) Direktive 2011/95, presoditi, ali se zadevna skupina zdi ločena glede na družbene, moralne ali pravne norme zadevne izvorne države. To razlago potrjuje točka 14 Smernic UNHCR o mednarodni zaščiti št. 2 o „pripadnosti določeni družbeni skupini“ v okviru člena 1(A)(2) Ženevske konvencije.

57 Zato je mogoče šteti, da so ženske kot celota del „določene družbene skupine“ v smislu člena 10(1)(d) Direktive 2011/95, če se ugotovi, da so v svoji izvorni državi zaradi svojega spola izpostavljene dejanjem fizičnega ali psihičnega nasilja, vključno z dejanji spolnega nasilja in nasilja v družini.

58 Kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 79 sklepnih predlogov, je mogoče šteti, da ženske, ki zavrnejo prisilno poroko, kadar je tako prakso mogoče šteti za družbeno normo v njihovi družbi, ali če s tem, da končajo to zakonsko zvezo, kršijo to normo, spadajo v družbeno skupino z razločno identiteto v izvorni državi, če so zaradi takih ravnanj stigmatizirane in izpostavljene neodobravanju družbe, ki jih obkroža, kar vodi do njihove socialne izključenosti ali nasilnih dejanj.

59 Na petem mestu, za namene presoje prošnje za mednarodno zaščito, ki temelji na pripadnosti določeni družbeni skupini, mora zadevna država članica preveriti, ali ima oseba, ki se sklicuje na ta razlog za preganjanje, „utemeljen strah“ pred preganjanjem v izvorni državi zaradi te pripadnosti v smislu člena 2(d) Direktive 2011/95.

60 V zvezi s tem je treba v skladu s členom 4(3) te direktive presojo, ali je strah prosilca pred preganjanjem utemeljen, opraviti individualno in v vsakem primeru posebej pazljivo ter previdno, zgolj na podlagi konkretne ocene dejstev in okoliščin v skladu s pravili, določenimi ne le v tem odstavku 3, ampak tudi v odstavku 4 tega člena, da bi se ugotovilo, ali ugotovljena dejstva in okoliščine pomenijo tako grožnjo, da se lahko zadevna oseba glede na njene osebne okoliščine upravičeno boji, da bo dejansko žrtev preganjanja, če bi se vrnila v izvorno državo (glej v tem smislu sodbo z dne 21. septembra 2023, Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (Politično prepričanje v državi članici gostiteljici), C-151/22, EU:C:2023:688, točka 42 in navedena sodna praksa).

61 V ta namen je treba, kot je navedeno v točki 36(x) Smernic UNHCR o mednarodni zaščiti št. 1, zbrati informacije o izvorni državi, ki so upoštevne za obravnavo prošenj žensk za priznanje statusa begunca, kot so položaj žensk pred zakonom, njihove politične, ekonomske in socialne pravice, kulturni in socialni običaji države ter posledice nespoštovanja teh običajev, pogostost

škodljivih tradicionalnih praks, pojavnost in oblike prijavljenega nasilja nad ženskami, zaščita, ki je ženskam na voljo, kazni, ki se naložijo storilcem takšnega nasilja, ter tveganja, ki jih nosi ženska, če se po vložitvi take prošnje vrne v izvorno državo.

62 Glede na zgoraj navedeno je treba na prva tri vprašanja odgovoriti, da je treba člen 10(1)(d) Direktive 2011/95 razlagati tako, da je glede na okoliščine v izvorni državi mogoče šteti, da tako ženske iz te države kot celota kot tudi ožje skupine žensk, ki imajo dodatno skupno značilnost, pripadajo „določeni družbeni skupini“, kar je „razlog za preganjanje“, ki lahko privede do priznanja statusa begunca.

Četrto vprašanje

63 Predložitveno sodišče s četrtim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 9(3) Direktive 2011/95 razlagati tako, da zahteva da se, kadar prosilec zatrjuje strah, da ga bodo v izvorni državi preganjali nedržavni subjekti, v vseh primerih ugotovi povezava med dejanji preganjanja in vsaj enim od razlogov za preganjanje iz člena 10(1) te direktive.

64 Najprej je treba pojasniti, da je treba v skladu s členom 6(c) Direktive 2011/95 za to, da bi bilo nedržavne subjekte mogoče opredeliti kot „subjekte preganjanja ali resne škode“, dokazati, da subjekti zaščite iz člena 7 te direktive, med katerimi je zlasti država, niso sposobni ali nočejo nuditi zaščite pred temi dejanji. Kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 87 sklepnih predlogov, iz odstavka 1 tega člena 7 izhaja, da morajo imeti subjekti zaščite ne le sposobnost, ampak tudi voljo, da zadevnega prosilca zaščitijo pred tem preganjanjem ali resno škodo, ki ji je izpostavljen.

65 Ta zaščita mora biti v skladu z odstavkom 2 navedenega člena 7 dejanska in nezačasna. Tako je običajno takrat, kadar subjekti zaščite iz odstavka 1 istega člena 7 sprejmejo razumne ukrepe za preprečitev navedenega preganjanja ali resne škode, zlasti z vodenjem učinkovitega pravnega sistema za odkrivanje, pregon in kaznovanje takih dejanj, do katerega ima prosilec za mednarodno zaščito dostop.

66 V skladu s členom 9(3) Direktive 2011/95 v povezavi s členom 6(c) in členom 7(1) te direktive ter ob upoštevanju uvodne izjave 29 navedene direktive priznanje statusa begunca predpostavlja obstoj povezave ali med razlogi za preganjanje iz člena 10(1) iste direktive in dejanji preganjanja v smislu člena 9(1) in (2) te direktive ali med temi razlogi za preganjanje in odsotnostjo zaščite s strani „subjektov zaščite“ pred temi dejanji preganjanja, ki jih izvajajo „nedržavni subjekti“.

67 Tako je v primeru dejanja preganjanja, ki ga stori nedržavni subjekt, pogoj iz člena 9(3) Direktive 2011/95 izpolnjen, če to dejanje temelji na enem od razlogov za preganjanje iz člena 10(1) te direktive, tudi če odsotnost zaščite ne temelji na teh razlogih. Ta pogoj je treba šteti za izpolnjen tudi, kadar odsotnost zaščite temelji na enem od razlogov za preganjanje iz zadnjenavedene določbe, pa čeprav dejanje preganjanja, ki ga stori nedržavni subjekt, ne bi temeljilo na teh razlogih.

68 Ta razlaga je v skladu s ciljema Direktive 2011/95, navedenima v njenih uvodnih izjavah 10 in 12, ki sta zagotoviti visoko raven zaščite beguncev in ugotoviti, katere osebe resnično potrebujejo mednarodno zaščito.

69 Tako razlago potrjuje tudi točka 21 Smernic UNHCR o mednarodni zaščiti št. 1, v skladu s katero je „[v] primerih, ko obstaja nevarnost preganjanja s strani nedržavnega subjekta (npr. moža, partnerja ali drugega nedržavnega subjekta) iz razlogov, povezanih z enim od razlogov, določenih v [Ženevski konvenciji], vzročna zveza vzpostavljena ne glede na to, ali je odsotnost državne zaščite povezana z [Ženevsko konvencijo] ali ne. Po drugi strani pa je vzročna zveza vzpostavljena tudi, če nevarnost preganjanja s strani nedržavnega subjekta ni povezana z razlogom iz [Ženevske konvencije], vendar nesposobnost ali nepripravljenost države, da nudi zaščito, temelji na enem od razlogov iz [Ženevske konvencije].“

70 Glede na navedeno je treba na četrto vprašanje odgovoriti, da je treba člen 9(3) Direktive 2011/95 razlagati tako, da kadar prosilec zatrjuje strah, da ga bodo v izvorni državi preganjali nedržavni subjekti, ni treba ugotavljati povezave med enim od razlogov za preganjanje iz člena 10(1) te direktive in takimi dejanji preganjanja, če je mogoče ugotoviti tako povezavo med enim od teh razlogov za preganjanje in odsotnostjo zaščite subjektov zaščite iz člena 7(1) navedene direktive pred temi dejanji.

Peto vprašanje

71 Predložitveno sodišče s petim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 15(a) in (b) Direktive 2011/95 razlagati tako, da pojem „resna škoda“ zajema dejansko grožnjo, da bo prosilec ubit ali izpostavljen nasilju s strani člana svoje družine ali svoje skupnosti zaradi domnevnega kršenja kulturnih, verskih ali tradicionalnih norm, in da ta pojem torej lahko privede do priznanja statusa subsidiarne zaščite v smislu člena 2(g) te direktive.

72 Najprej je treba ugotoviti, da je to vprašanje za potrebe spora o glavni stvari upoštevno le, če bi predložitveno sodišče ugotovilo, da WS ne izpolnjuje pogojev za priznanje statusa begunca. Ker morajo namreč države članice v skladu s členom 13 Direktive 2011/95 priznati ta status prosilcu, ki izpolnjuje pogoje te direktive, ne da bi imele v zvezi s tem diskrecijsko pravico (glej v tem smislu sodbi z dne 24. junija 2015, T., C-373/13, EU:C:2015:413, točka 63, in z dne 14. maja 2019, M in drugi (Preklic statusa begunca), C-391/16, C-77/17 in C-78/17, EU:C:2019:403, točka 89), bi bilo treba le v takem primeru preveriti še, ali je treba WS priznati status subsidiarne zaščite.

73 Člen 2(f) Direktive 2011/95 določa, da je do subsidiarne zaščite upravičen vsak državljan tretje države, ki ne izpolnjuje pogojev za begunca, a je bilo v zvezi z njim izkazano, da obstajajo utemeljeni razlogi za prepričanje, da bi se ta državljan, če bi se vrnil v izvorno državo, soočil z utemeljenim tveganjem, da utrpi resno škodo, kot je opredeljena v členu 15 te direktive, in da ne more ali zaradi takega tveganja noče izkoristiti zaščite te države.

74 Člen 15(a) in (b) Direktive 2011/95 v povezavi z uvodno izjavo 34 te direktive kot „resno škodo“ opredeljuje „smrtno kazen ali usmrtitev“ in „mučenje ali nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kazen prosilca v izvorni državi“.

75 Ta člen 15(a) se nanaša na škodo, ki povzroči smrt žrtve, medtem ko se navedeni člen 15(b) nanaša na dejanja mučenja, in sicer ne glede na to, ali ta dejanja povzročijo smrt žrtve ali ne. Te določbe pa ne razlikujejo med tem, ali kršitev stori državni organ ali nedržavni subjekt.

76 Poleg tega ob upoštevanju cilja člena 15(a) Direktive 2011/95, ki je zagotoviti varstvo osebam, katerih pravica do življenja bi bila ob vrnitvi v njihovo državo izvora ogrožena, izraza „usmrtitev“ iz te določbe ni mogoče razlagati tako, da izvzema napade na življenje zgolj zato, ker jih storijo

nedržavni subjekti. Kadar se ženska sooči z utemeljenim tveganjem, da jo bo ubil član njene družine ali njene skupnosti zaradi domnevnega kršenja kulturnih, verskih ali tradicionalnih norm, je treba tako resno škodo opredeliti kot „usmrtitev“ v smislu te določbe.

77 Kadar pa nasilna dejanja, ki jim je ženska izpostavljena zaradi domnevnega kršenja kulturnih, verskih ali tradicionalnih norm, za verjetno posledico nimajo njene smrti, je treba ta dejanja opredeliti kot mučenje ali nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kazen v smislu člena 15(b) Direktive 2011/95.

78 Poleg tega glede priznanja statusa subsidiarne zaščite v smislu člena 2(g) Direktive 2011/95 člen 18 te direktive državam članicam nalaga, da po obravnavi prošnje za subsidiarno zaščito v skladu z določbami poglavja II te direktive ta status priznajo državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki izpolnjuje pogoje iz poglavja V navedene direktive.

79 Ker so pravila iz tega poglavja II, ki se uporabljajo za obravnavanje prošnje za subsidiarno zaščito, enaka pravilom, ki urejajo obravnavanje prošnje za priznanje statusa begunca, je treba napotiti na razlago teh pravil iz točk 60 in 61 te sodbe.

80 Glede na zgoraj navedeno je treba na peto vprašanje odgovoriti, da je treba člen 15(a) in (b) Direktive 2011/95 razlagati tako, da pojem „resna škoda“ zajema dejansko grožnjo, da bo prosilec ubit ali izpostavljen nasilju s strani člana svoje družine ali svoje skupnosti zaradi domnevnega kršenja kulturnih, verskih ali tradicionalnih norm, in da ta pojem torej lahko privede do priznanja statusa subsidiarne zaščite v smislu člena 2(g) te direktive.

Stroški

81 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1. **Člen 10(1)(d) Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite**

   je treba razlagati tako, da

   je glede na okoliščine v izvorni državi mogoče šteti, da tako ženske iz te države kot celota kot tudi ožje skupine žensk, ki imajo dodatno skupno značilnost, pripadajo „določeni družbeni skupini“, kar je „razlog za preganjanje“, ki lahko privede do priznanja statusa begunca.

2. **Člen 9(3) Direktive 2011/95**

   je treba razlagati tako, da

kadar prosilec zatrjuje strah, da ga bodo v izvorni državi preganjali nedržavni subjekti, ni treba ugotavljati povezave med enim od razlogov za preganjanje iz člena 10(1) te direktive in takimi dejanji preganjanja, če je mogoče ugotoviti tako povezavo med enim od teh razlogov za preganjanje in odsotnostjo zaščite subjektov zaščite iz člena 7(1) navedene direktive pred temi dejanji.

3. Člen 15(a) in (b) Direktive 2011/95

je treba razlagati tako, da

pojem „resna škoda“ zajema dejansko grožnjo, da bo prosilec ubit ali izpostavljen nasilju s strani člana svoje družine ali svoje skupnosti zaradi domnevnega kršenja kulturnih, verskih ali tradicionalnih norm, in da ta pojem torej lahko privede do priznanja statusa subsidiarne zaščite v smislu člena 2(g) te direktive.

Podpisi